

Vår dato
2014-02-14

Til
Olaug Svarva
Administrerende direktør
Folketrygdfondet

Oppsummering av Styrets behandling av granskningen i Yara

Innledning

Det vises til Folketrygdfondets ønske om at Yaras oppsummerer og redegjør for sin behandling av granskningen og begrunnelsen for selskapets vedtakelse av straffeskyld, bot og inndragning. Styret behandlet henvendelsen på sitt første ordinære styremøte etter at konklusjonene fra Økokrim var kjent, 11. februar 2014.

Overordnet

Yara har siden 2008 hatt et betydelig fokus på å forbedre selskapets compliance arbeid, uavhengig av nærværende sak. Dette arbeidet har pågått kontinuerlig siden 2008 og har blitt ytterligere forsterket gjennom de erfaringer selskapet har gjort seg gjennom denne saken, jf. også nedenfor samt vedlagte fakta ark om arbeidet med etikk og compliance i Yara. Nåværende styre har også engasjert seg direkte i etableringen av best practice kontrollsystemer og governance struktur gjennom Styrets revisjonsutvalg.

Videre pekes det på at det faktiske grunnlaget for kritikken mot Yara er knyttet til avtaler som var inngått i 2007 eller tidligere. Nåværende administrasjon og styre arvet alvorlige utfordringer som man har søkt å behandle på best mulig måte. I denne sammenheng skal det også understrekes at Økokrim ikke har funnet grunnlag for kritikk mot administrasjonen eller Styret i perioden fra 2009 til dags dato. Yara satte selv i gang en ekstern granskning, varslet Økokrim og har samarbeidet med Økokrim gjennom deres etterforskning, noe som også medførte en betydelig strafferabatt.

Oppstart av granskningen

Styret vedtok i april 2011 å igangsette en ekstern granskning som følge av de bekymringer man den gang hadde. Styret vedtok samtidig at Økokrim skulle gis full orientering om de samme bekymringer. Siden den gang har Styrets bærende prinsipp i behandlingen av saken vært å være tett på prosessen, ta saken på største alvor, opptre med åpenhet, sikre legitimitet gjennom bruk av ekstern gransker, samarbeide godt og tett med Økokrim, ta lærdom av prosessen og stille høye krav til arbeidet med etikk og compliance i virksomheten.

Vår dato
2014-02-14

Hovedfunn i granskningen ble fortløpende kommunisert, og oppsummeringen av vår eksterne granskning ble lagt frem i juni 2012 og er offentliggjort på selskapets hjemmesider. De alvorlige funnene fra Økokrim sin etterforskning knyttet til avtaler inngått i 2007 og tidligere ble offentliggjort i januar 2014, og bekreftet funnene fra vår egen granskning. Basert på dette valgte Styret å erkjenne straffskyld og vedta en hard straff med forelegg og inndragning på til sammen 295 millioner kroner. Etter at selskapet hadde vedtatt boten, har Økokrim funnet grunnlag for å tiltale tre tidligere ansatte i selskapets konsernledelse, samt en ansatt. Sistnevnte ble permittert med øyeblikkelig virkning.

Konkret om Styrets behandling

Egen ekstern granskning

I forbindelse med planlagt gjennomgang av samarbeidsselskaper, herunder forberedelse av egen ekstern granskning knyttet til Burrup Holding, ble Styret i april 2011 orientert om mulige uregelmessige utbetalinger knyttet til etableringen av Lifeco i Libya. Styret reagerte resolutt med å iverksette egen ekstern granskning og å varsle Økokrim. Advokat Jan Fougner (Wiersholm) ble engasjert til å iverksette og lede vår eksterne granskning. Styret bestemte mandat for granskningen og utformet dette slik at det ikke begrenset granskernes mulighet til å finne og vurdere nye og ukjente forhold. Dette fikk som konsekvens at mandatet ble utvidet og at også investeringer og prosjekter i perioden 2004 – 2011 ble gransket.

Som en del av mandatet var det viktig for Styret straks å sikre et godt samarbeid med Økokrim, herunder at Økokrim fikk all informasjon og dokumentasjon de ønsket. Granskerne var i tett dialog med Økokrim og de rapporterte regelmessig til Styret. Den løpende dialogen og koordinering gikk gjennom Chief Compliance Officer i Yara. Styret har lagt stor vekt på å være tett på granskningen. Fra april 2011 og til dags dato har granskningen vært tema på hvert eneste styremøte.

For å sikre en særlig tett og dedikert oppfølging av granskningen valgte Styret å opprette et eget «Ad hoc» utvalg som fulgte prosessen. Utvalget hadde regelmessige møter både med granskerne, compliance funksjonen og andre aktuelle i selskapet. Utvalget rapporterte tilbake til Styret.

Granskningen ble besluttet 4. april 2011 og mandatet ble fastsatt 28. april 2011. Dette mandatet ble senere utvidet, nettopp for å sikre at alle faktiske forhold ble avklart dersom man kom over forhold som burde underkastes nærmere undersøkelser. Utviklingen var som følger:

4. april 2011

Styret og administrasjonen beslutter å initiere ekstern granskning.

28. april 2011

Granskningsmandat godkjent til å omfatte Burrup Holdings Pty Ltd. («Burrup») og Libyan Norwegian Fertilizer Company («Lifeco»), med mulighet for å utvide granskningen til andre samarbeidsselskaper. Granskningen skal dekke faktiske hendelser i perioden fra 25. mars 2004 (etableringen av Yara) og frem til 8. april 2011, og sluttrapport berammes for september 2011. Granskningen henviser til Yaras

Vår dato
2014-02-14

interne granskningsprosedyre. Denne prosedyren fastsetter konfidensiell behandling av identiteter, intervjuer og annen innhentet informasjon.

8. juni 2011

Styret besluttet å nedsette et «Ad hoc» utvalg for løpende oppfølging av den igangsatte interne og eksterne granskning av selskapet. Alle beslutninger fattes av et samlet styre.

18. juli 2011

Tidspunktet for sluttrapport utsettes til oktober.

20. oktober 2011

Granskningsperioden forlenges til 31. desember 2012.

22. mars 2012

Granskerne presenterer nye funn som avdekker uakseptable betalinger i Sveits. Styret beslutter at granskningen skal fortsette inntil alt tilgjengelig materiale i Sveits er blitt undersøkt.

Granskningen ble avsluttet og funnene kommunisert i juni 2012. Det vises for øvrig til punktet om kommunikasjon senere i dokumentet. Selve granskningsrapporten er ikke offentliggjort av flere grunner. De viktigste er hensynet til personvern, kildevern og forretningsmessige forhold. Hovedfunnene i granskningen var:

- Dokumentert uakseptable tilbud om en betaling til en konsulent i 2007, relatert til etableringen av Libyan Norwegian Fertilizer Company (Lifeco). Granskningen dokumenterte ikke at selve betalingen til konsulenten ble gjennomført.
- Dokumentert funn av en uakseptabel utbetaling på 1 million US dollar til en konsulent i India i 2007, relatert til forhandlinger med Krishak Bharati Cooperative Limited (Kribhco).
- Det ble avdekket svakheter ved oppkjøpsprosessen av Balderton samt en rekke utbetalinger over flere år på til sammen omtrent 15 millioner US dollar fra selskapet Balderton i Sveits, til personer ansatt i eller tilknyttet leverandører til Yara eller Balderton. Det ble i tillegg avdekket utbetalinger fra Balderton som ikke har forretningsmessig grunnlag.

Funnene fra granskningen avdekket bl.a. at selskapet ble påført betydelig tap som følge av handlinger utført av den tidligere eieren av Balderton. Som følge av dette har Styret besluttet å innlede voldgiftssak med krav om erstatning overfor Nejdet Baysan og selskapet Kopist.

Parallelt med behandlingen av granskningen, fulgte Styret tett opp selskapets allerede pågående arbeid med forbedring av rutiner og systemer samt opplæring innen etikk og compliance. Det har stått sentralt for administrasjonen og Styret å etablere rutiner og internt regelverk som forebygger at tilsvarende hendelser skal kunne skje igjen. En oversikt over tiltak som ble gjennomført i perioden er kommunisert på selskapets hjemmeside, og inntas også som vedlegg til dette brevet:

<http://www.yara.com/etterforskning/index.aspx>

Vår dato
2014-02-14

Øvrige tiltak som er iverksatt er bla.:

- For å redusere risiko innen etikk og compliance besluttet Styret som del av revisjonen av selskapets strategi- og vekstplan i 2010, at vekst gjennom mindre eierandeler i samarbeidsselskaper i land med høy risiko, ikke lenger var ønskelig. Som hovedregel skal slik vekst skje på en slik måte at selskapet sikrer seg kontroll. Dette medførte bl.a. salg av virksomheter hvor Yara ikke hadde majoritet, og oppkjøp til majoritet i andre.
- Skjerpede krav til dokumentasjon og prosess for beslutningssaker i Styret.
- Styrking av selskapets internrevisjon

Ekstern kommunikasjon om granskningen og funnene

Før den første kontakten med Økokrim ble opprettet besluttet selskapet å kommunisere så åpent som mulig om saken. Gitt sakens kompleksitet og sensitivitet har dette vært krevende, men samtidig har det vært både en nødvendighet og en styrke i prosessen. Det følgende redegjør for de viktigste punktene i den eksterne kommunikasjonen:

13. april 2011:

Yara innleder granskning og varsler Økokrim. Børsmelding/pressemelding ble sendt ut og er publisert på yara.com.

Mai 2011:

Selskapet adresserer iverksettelse av granskning i Generalforsamlingen og omtaler dette også i selskapets årsrapport.

12. mai 2011:

Økokrim sikter Yara. Selskapet publiserte en børsmelding/pressemelding som også er tilgjengelig på yara.com.

23. mars 2012:

Granskningen avdekket nye uakseptable utbetalinger. Børsmelding/pressemeldingen som ble publisert ligger også på selskapets nettsider.

Mai 2012:

Granskningen adresseres på selskapets generalforsamling og omtales i årsrapporten for 2012.

18. mai 2012:

To konserndirektører siktet av Økokrim. Ny børsmelding/pressemelding ble publisert, tilgjengelig på nettsidene.

29. juni 2012:

Hovedfunnene i granskningsrapporten fra Wiersholm ble lagt frem. Selskapet inviterte til en pressekonferanse og publiserte en børsmelding/pressemelding. Børsmelding/pressemeldingen, Yaras og Wiersholms presentasjoner i pressekonferansen er også publisert på yara.com, på norsk og engelsk.

Vår dato
2014-02-14

15. januar 2014:

Yara erkjenner straffskyld og vedtar foretaksstraff. Det ble avholdt pressekonferanse i Oslo, og medier ble orientert gjennom en børsmelding/pressemelding.

17. januar 2014:

Tiltale mot tre personer og frafalt siktelse for Yara-ansatt. Børsmelding/pressemelding ble publisert i forbindelse med Økokrims annonsering av personlige tiltaler i saken.

Samtidig med pressemeldingen 15. januar, åpnet selskapet en ny seksjon på yara.com som samler de viktigste dokumentene og pressemeldingene Yara har publisert i forbindelse med Økokrimsaken. Denne seksjonen er på norsk språk. Der er det også publisert et fakta ark som forklarer ulike tiltak som er iverksatt innenfor compliance-området. Styrets brev til KLP er også tilgjengelig der.

Eksterne finansielle rapporter

Yara har i alle finansielle kvartalsrapporter og årsrapporter siden april 2011 gitt løpende oppdatert informasjon knyttet til granskningen og Økokrims etterforskning.

Styret mener man gjennom denne langvarige prosessen har kommunisert så godt og åpent som saken har tillatt.

Behandling av Økokrim sitt forelegg

Granskningen avdekket uakseptable forhold knyttet til avtaler inngått i 2007 og tidligere, dvs. avtaler som var inngått under den tidligere ledelse. Økokrims etterforskning bekreftet de funn som var gjort under granskningen. Basert på det som var avdekket, fremstod det som klart at vilkårene for foretaksstraff var til stede, men det ble reist spørsmål til botens størrelse og størrelsen på inndragningen.

Styret behandlet mulig vedtakelse av foretaksstraff på flere møter. For Styret stod det sentralt å anerkjenne sakens udiskutable alvor og erkjenne straffskyld. Videre var det av hensyn til selskapets beste viktig å få lagt saken bak seg og se fremover, i visshet om at man har gjort hva man kan for å unngå at noe lignende skal kunne skje igjen. Styret var kjent med at det mest sannsynlig ville bli utferdiget personlige tiltaler, slik at saken likevel ville gå sin gang i rettssystemet. Det har derfor ikke på noe punkt vært et tema å vedta forelegg for å unngå ytterligere offentlighet rundt saken.

I og med at det ikke ble avdekket nye forhold gjennom Økokrim sin etterforskning, og med det solide grunnlaget og den informasjonen Styret hadde fra vår egen granskning, var det naturlig for Styret å erkjenne straffskyld.

Styret diskuterte også grundig smertegrensen for botens størrelse, som Økokrim allerede hadde signalisert ville være svært høy. Da boten ble presentert av Økokrim ble den vedtatt av et enstemmig styre. Selv om boten er høy, ledet Styrets håndtering av saken og erkjennelsen av straffskyld, til en vesentlig rabatt i botens størrelse.

Forelegget fra Økokrim er i sin helhet vedlagt dette brevet. I tillegg vedlegges pressemeldinger fra onsdag 15. januar og fredag 17. januar fra Økokrim.

Vår dato
2014-02-14

Avsluttende bemerkninger

Som understreket innledningsvis, viser Økokrims etterforskning at hverken det sittende Styret eller selskapets ledelse har hatt noe å gjøre med de uakseptable utbetalingene som er avdekket. Økokrim har gitt en betydelig strafferabatt for at selskapet selv varslet om saken, at selskapet har samarbeidet med Økokrim og erkjent straffskyld.

Styret mener å ha lagt forholdene til rette for:

- å ha fått alle fakta på bordet gjennom sin egen granskning og samarbeidet med Økokrim.
- å ha gitt eierne og markedet grundig informasjon om selskapets saksbehandling og vurderinger.
- å ha fått redusert botens størrelse så langt det var mulig gjennom konstruktiv medvirkning til sakens oppklaring og erkjennelse av straffskyld.
- å ha fulgt opp saken med nødvendige tiltak mot ansatte som har vært siktet og/eller tiltalt.
- å ha krevd erstatning for det tap selskapet er blitt påført gjennom å ta ut stevning i voldgiftssak i Nederland.
- å ha gjennomført et sterkt forbedret compliance-program etter 2008 – initiert og gjennomført uten noen direkte foranledning i nærværende sakskompleks, som Styret først ble kjent med i 2011, og som deretter har ledet til en intensivering av det samme arbeidet.
- gjennom å vedta boten å ha skapt grunnlag for ro i selskapet på lengre sikt

Det er Styrets håp at Yaras aksjonærer er tilfreds med selskapets vurderinger og prioriteringer.

For ordens skyld informeres det om at dette brevet også offentliggjøres på selskapets hjemmeside www.yara.com.

Med hilsen
for Yara International ASA

Bernt Reitan
Styreleder

Yaras forebygging av korrupsjon

Yara har siden det ble etablert som eget selskap i 2004 hatt en «Code of Conduct» som binder selskapet blant annet til prinsippene nedfelt i UN Global Compact; anti-korrupsjon, menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og miljø.

De siste årene har det vært nedlagt et omfattende arbeid i å styrke selskapets etikkarbeid. Dette arbeidet har vært initiert og drevet frem av selskapets konsernsjef og konsernledelse.

Prosedyrer og opplæring

- 2004: «Code of Conduct» etablert, der selskapets forpliktelser, prinsipper og ambisjoner blant annet innen selskapsledelse, bærekraft, etikk, samfunnsansvar og menneskerettigheter er nedfelt.
- 2009: Anonym varslings. I tillegg til intern varslings til leder eller avdeling for Etikk og Compliance har ansatte tilgang til en ekstern tjeneste for anonym varslings via internett eller telefon.
- 2010: Etikkhåndboken. Operasjonalisering av prinsippene i «Code of Conduct». Gir veiledning og instruksjoner, tilgjengelig på 12 språk, med klar nulltoleranse for korrupsjon. Konsernsjefen er avsender, og innholdet oppdateres fortløpende.
- 2010: Etikkportal. Nedlastbare veiledninger, opplæringsressurser, kontaktflate til varslingsystemer.
- 2010: Obligatorisk opplæringsprogram. Interaktive opplæringsfilmer med case-basert dilemmatrening. Oppdateres løpende samt utvides med nye identifiserte risikoområder, sist i 2012.
- 2010: «Code of Conduct for Yara's Business Partners». Beskriver Yaras forventninger til forretningspartnere, inkludert etisk forretningspraksis.
- 2011: «Integrity Due Dilligence». Etikk integrert i standardprosedyrene i anskaffelsesprosesser, inkludert identifisering av eventuell korrupsjonsrisiko ved bruk av ulike leverandører.
- 2012: Etisk forankring i «Capital Value Process». Etikkprogrammet innlemmet spesifikt i investeringsprosjekter som tekniske prosjekter, fusjoner og oppkjøp, gruvedrift og etablering av samarbeidsselskaper.
- 2012: Manual for samarbeidsselskaper. Retningslinjer for god opptreden, veiledning og sjekklister for å begrense korrupsjonsrisiko ved etablering av og deltakelse i samarbeidsselskap.
- 2012-13: Workshops. Interaktivt program kalt «Share It» der 3.500 ansatte har deltatt på samlinger. Trening på identifikasjon, refleksjon og økt bevissthet rundt etikkspørsmål.

Organisering og ledelse

- 2008: Etikk og Compliance ble løftet fram som et satsingsområde.
- 2009: Ansettelse av en person med ansvar for compliance, Chief Compliance Officer. Avdelingen «Etikk og Compliance» ble opprettet med ytterligere to ansatte.
- 2009, 2010, 2011 og 2012: Korrupsjon var tema under Yaras globale ledersamlinger, blant annet for å sikre at Yaras nulltoleranse etterleves ved å følge rutinene og det etiske regelverket på alle nivåer.
- 2012: Compliance-avdelingen utvidet med én ansatt, og arbeidet er organisert med fem regionale koordinatorene med ansvar blant annet for veiledning og bistand.
- 2012: Chief Compliance Officer ble løftet opp i organisasjonshierarkiet og rapporterer direkte til konsernsjefen.

Et sentralt prinsipp i Yara er at ansvaret for etikk og overholdelse av lover og regler ligger hos alle ansatte. Ledere på alle nivåer er første kontaktpunkt for ansatte som har spørsmål. Etikk og Compliance-avdelingen er en ekstra ressurs med ekspertkompetanse som både gir opplæring, råd og veiledning.

Ledere på alle nivåer minner sine ansatte jevnlig om ansvaret for etikk, compliance og Yaras verdier, og lederne gjennomfører også viktige initiativ som implementering av oppdaterte innkjøpsprosesser.

Risiko og kontroll

Yaras risikovurderingsarbeid skal identifisere, evaluere og håndtere risikofaktorer i alle deler av selskapet. Dette inkluderer compliance-risiko. Risikoidentifisering, oppfølging, evaluering, ledelse og rapportering fra organisasjonens ulike deler til konsernledelse og styre er en kontinuerlig prosess.

Yaras internrevisjon fokuserer på implementeringen av etikk og compliance, og ansattes kunnskaper om dette. Korrupsjonsproblematikk blir vektlagt i land hvor Transparency International har identifisert særlig risiko. Internrevisjonen rapporterer til Yaras styre. Også Etikk og Compliance-avdelingen er underlagt internrevisjon.

Siden 2010 gjennomføres årlig en etikkundersøkelse, sist i april 2013 med svar fra nesten 3.000 ansatte i 48 land. Analyse og oppfølging av resultatene fra undersøkelsen

gjøres av Etikk og Compliance-avdelingen i samarbeid med forretningsenhetene og andre avdelinger.

Yaras strategi for samarbeidsselskap ble endret i 2010. Dette innebærer at Yara ikke lenger ønsker å sitte i minoritetsposisjoner uten innsyn og kontroll. Redusert risiko for manglende selskapsstyring eller etikk var en viktig begrunnelse for denne endringen.

Historikk og prosess

Dette er en fremstilling av de mest sentrale hendelsene i etterforskningen av uakseptable utbetalinger fra Yara. På våre nettsider er de aktuelle lenkene samlet: www.yara.com/etterforskning

Nøkkelhendelser

13. april 2011	Yara varslers i en børs-/pressemelding at selskapet initierer en etterforskning knyttet til etableringen av samarbeidsselskapet Lifeco. ØKOKRIM ble samtidig varslet. Etterforskningen ledes av Jan Fougner, partner i Wiersholm, Mellbye and Beck.
12. mai 2011	Økokrim sikter Yara. Selskapet opplyser samtidig at Økokrim har fått ytterligere informasjon om en utbetaling knyttet til et prosjekt i India.
23. mars 2012	Yara informerer Økokrim og markedet om funn av ytterligere, uakseptable utbetalinger foretatt fra samarbeidsselskapet Balderton i Sveits.
18. mai 2012	Økokrim sikter to av Yaras konserndirektører.
21. mai 2012	De to konserndirektørene omplasseres og sitter ikke lenger i konsernledelsen.
29. juni 2012	Yara publiserer hovedfunnene fra den eksterne granskingen.

Relevante lenker

Code of Conduct -

Prinsipper for samfunnsansvar og Regler for god forretningsskikk:
http://www.yara.com/doc/22040_Conduct_Code_2010.pdf

Etikkhåndbok:

http://www.yara.com/doc/36309_Ethics_Handbook_-_English_V23.pdf

Code of Conduct for Yara's Business Partners -

Prinsipper for samfunnsansvar og god forretningsskikk for Yaras forretningspartnere:
http://www.yara.com/doc/32031_Business_Partners_Code_of_Conduct.pdf

Åpenhet og opprydding

Yara har vektlagt åpenhet under hele prosessen. Økokrim har blitt holdt løpende orientert og har mottatt alt materiale som er avdekket, mens markedet og offentligheten har fått meldinger om de viktigste milepælene.

Arbeidet med etikk og compliance er styrket vesentlig i Yara over de siste årene. Dette ble påbegynt før etterforskningen av forholdene omtalt ovenfor, og det er et kontinuerlig innsatsområde for selskapet.

For mer informasjon kontakt:

Esben Tuman
 Mobil: +47 905 08 400
 Mail: esben.tuman@yara.com

ØKOKRIM

Den sentrale enhet for etterforskning og påtale av
økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet

ØKOKRIM sak nr. 56/11

Dok nr:

FORELEGG

UTFERDIGET AV

STATSADVOKATENE VED ØKOKRIM

MOT

Yara International ASA, organisasjonsnr 986 228 608

v/styreleder
Bygdøy Allé 2
0257 OSLO

for overtredelse av:

Straffeloven § 276a, jf. § 276 b

For å ha gitt eller tilbudt noen en utilbørlig fordel i anledning stilling, verv eller oppdrag. Med stilling, verv eller oppdrag menes også stilling, verv eller oppdrag i utlandet. Forholdet anses som grovt blant annet fordi handlingen har gitt betydelig økonomisk fordel, fordi det er tale om bestikkelse av utenlandsk offentlig tjenestemann eller fordi det er benyttet uriktig regnskapsdokumentasjon.

Jf. straffeloven § 48 a og § 48 b

Når et straffebud er overtrådt av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan foretaket straffes. Dette gjelder selv om ingen enkeltperson kan straffes for overtredelsen.

Grunnlag er følgende forhold:

Yara International ASA (Yara) er morselskap i et internasjonalt konsern med virksomhet innen hovedsaklig produksjon og salg av gjødsel og har mer enn 8000 ansatte over hele verden. Selskapet har hovedkontor i Oslo og er notert på Oslo Børs. Den norske stat eier 36,2% av aksjene.

Personer som handlet på vegne av Yara medvirket til følgende:

Post a)

I perioden 2004 til 2009 forhandlet Yara med det libyske statlige oljeselskapet National Oil Corporation (NOC) om et samarbeid (joint venture) om gjødselsproduksjon i Libya. En gang, trolig på nyåret 2007, inngikk personer i konsernledelsen på vegne av Yara avtale om å betale USD 5 millioner eller mer til Mohamed Ghanem, sønn av Shukri Ghanem. Shukri Ghanem var på det tidspunktet oljeminister i Libya og styreleder i NOC. Avtalen hadde sammenheng med Yaras forhandlinger med NOC og Shukri Ghanems rolle der.

Deler av det avtalte beløp, USD 1,5 millioner, ble overført til en konto i Sveits som ble disponert av Mohamed Ghanem. Dette skjedde på følgende måte: Det sveitsiske selskapet Nitrochem Distribution AG (Nitrochem) ble bedt om å forskuttere beløpet for Yara, noe Nitrochem gjorde ved å overføre USD 1,5 millioner til den avtalte kontoen 29. mars 2007. Yara refunderte deretter Nitrochem via Yaras deleide selskap i Sveits, Balderton Fertilizer SA (Balderton). Tilbakebetalingen ble skjult gjennom overfakturering av flere ordinære ammoniakkleveranser fra Nitrochem til Balderton, i perioden oktober 2007 til mai 2008. De aktuelle ammoniakkleveransene ble videresolgt fra Balderton til Yara Switzerland SA (Yara Switzerland), til en pris som også dekket inn den overpris Balderton hadde betalt for råvarene. I realiteten var det således Yara Switzerland som dekket betalingen til Ghanem.

Både avtalen og delbetalingen utgjorde en utilbørlig fordel.

Post b)

I perioden fra desember 2006 til våren 2008 forhandlet Yara International ASA (Yara) med Krishak Bharati Cooperative Limited (KRIBHCO) om et samarbeid (joint venture) innen gjødselsektoren i India. Den indiske stat eide 67% av KRIBHCO som administrativt var underlagt Ministry of Chemicals & Fertilizers.

I april 2007 tilbød personer i Yaras konsernledelse på vegne av Yara å inngå en avtale med Gurpreetesh Singh Maini, sønn av Dr. Jivtesh Singh Maini. Dr. Jivtesh Singh Maini var på det tidspunkt Additional Secretary and Financial Adviser i Ministry of Chemicals & Fertilizers og styremedlem i KRIBHCO på vegne av departementet. Avtaletilbudet med Gurpreetesh Singh Maini hadde sammenheng med Dr. Jivtesh Singh Mainis stilling.

Avtaletilbudet ("Representative Engagement Letter") som ble fremsatt overfor Gurpreetesh Singh Maini, innebar blant annet utbetaling av et engangsbeløp på USD 250 000 samt et tilbud om at han på nærmere bestemte betingelser skulle få USD 0,50 per metrisk tonn av alle gjødselprodukter som Yara ville komme til å selge i India. Et vilkår for avtalens varighet var at avtalen mellom Yara og KRIBHCO kom i stand. I et senere avtaleforslag fra Yara ble engangsbeløpet erstattet med et beløp på USD 3 millioner, som skulle utbetales med USD 1 million pr år i perioden 1. januar 2007 til 31. desember 2009.

Den 16. oktober 2007 betalte Yara USD 1 million på grunnlag av en faktura oversendt fra Gurpreetesh Singh Maini fra det libanesiske selskapet CYC s.a.r.l. Beløpet ble i stedet, og etter forespørsel fra Gurpreetesh Singh Maini, overført fra Yara til en konto i Hong Kong tilhørende selskapet Krystal Holdings & Investments Limited (British Virgin Islands), et selskap i navnet til ektefellene til Jivtesh Singh Maini og Gurpreetesh Singh Maini.

Både avtaletilbudet og betalingen utgjorde en utilbørlig fordel.

Post c)

Yara International ASAs heleide datterselskap Yara Norge AS har i perioden fra 2004 kjøpt fosfatstein/apatitt fra det russiske selskapet OJSC Apatit som råstoff til produksjonen i Yaras fabrikker i Porsgrunn og Glomfjord. Kontraktsforhandlingene foregikk med JSC Phosagro som forhandlet på vegne av sitt søsterselskap OJSC Apatit.

1. I desember 2004 inngikk Yara Norge AS en avtale med OJSC Apatit om leveranse av fosfatstein for årene 2005, 2006 og 2007. I den forbindelse ble det avtalt/akseptert av personer som handlet på vegne av Yara Norge AS, at det skulle betales minst USD 2,8 millioner til Stanislav Pomytkin som var Deputy CEO og sentral beslutningstager i JSC Phosagro. Betalingene ble skjult ved at disse gikk fra Sevki Engin Tayfuns konto i Credit Suisse i Sveits, og Livan Fertit SAS konto i Credit Suisse i Singapore, til en bankkonto i Credit Suisse i Singapore tilhørende selskapet Falcon Catchers Holding Limited (British Virgin Islands), der Stanislav Pomytkin og Larisa Pomytkina var eneste aksjonærer.
2. I desember 2007 inngikk Yara Norge AS en avtale med OJSC Apatit om leveranse av fosfatstein for året 2008, samt en volumavtale for leveranser i årene 2009 – 2013. I den forbindelse ble det avtalt/akseptert av personer som handlet på vegne av Yara Norge AS, at det skulle betales penger til Vasily Loginov som var Head of Sales and Foreign Affairs i JSC Phosagro og sentral beslutningstager i selskapet. Det ble på denne bakgrunn, i perioden fra og med februar 2008 til og med april 2009, betalt i alt USD 1 143 347,97 til Loginov. Betalingene ble skjult ved at disse ble foretatt fra Balderton Fertilizers SA (Sveits) til en konto i FBME Bank på Kypros tilhørende Medding Limited (Belize) som var eid og/eller kontrollert av Vasily Loginov.

Betalingene utgjorde utilbørlige fordeler.

* * * * *

STRAFF

For overtredelsen ilegges foretaket en bot til statskassen på 270 000 000 - tohundreogsyttimillioner - kroner.

INNDRAGNING

I tillegg inndras en vinning til statskassen på 25 000 000 – tjuefemmillioner - kroner, jf straffeloven § 34.

VEDTAGELSE

Vedtakelsen av forelegget er frivillig og innebærer at straffesaken mot foretaket avgjøres endelig og uten domstolsbehandling. Vedtakelsen har samme virkning som en dom og kan vanligvis ikke påankes.

De oppfordres til å ta standpunkt til forelegget, og erklære om De vedtar det eller ikke. Vedtagelsen kan De skrive på det ene eksemplaret av forelegget og levere det tilbake til ØKOKRIM.

Boten som er fastsatt i forelegget, bygger på at det straffbare forholdet er erkjent og at saken kan avgjøres utenrettslig ved vedtakelse av forelegget. Ved utmålingen av boten er det følgelig lagt inn en rabatt på dette grunnlag.

De underrettes om at dersom forelegget ikke vedtas, slik at saken må fremmes for domstol, bortfaller avslaget. I retten vil det bli lagt ned påstand om at foretaket idømmes en høyere bot, og det vil i tillegg bli krevd at foretaket dømmes til å betale saksomkostninger til det offentlige.

ØKOKRIM statsadvokatembeter, 14. januar 2014

Marianne Djupesland
Førstestatsadvokat

Forelegget vedtas	Forelegget vedtas IKKE
Sted og dato <i>Oslo 14/1-14 kl. 2145</i>	Sted og dato
Underskrift <i>Dagfinn Reier</i>	Underskrift

Forelegg til Yara på 295 millioner kroner

Sist oppdatert 15.01.2014

ØKOKRIM har gitt Yara International ASA (Yara) et forelegg for tre tilfeller av grov korrupsjon. Saken gjelder bruk av bestikklser overfor høytstående offentlige tjenestemenn i Libya og India, samt bestikklser overfor en leverandør i Russland. Til sammen dreier det seg om avtaler om bestikklser for cirka 12 millioner USD. Forholdene er skjedd i perioden 2004 – 2009.

Yara er morselskap i et internasjonalt konsern med virksomhet innen hovedsakelig produksjon og salg av gjødsel og har mer enn 8000 ansatte over hele verden. Selskapet har hovedkontor i Oslo og er notert på Oslo Børs. Den norske stat eier 36,2 prosent av aksjene. I 2012 hadde Yara en årsomsetning på cirka 84 milliarder kroner og et årsresultat på over 10 milliarder kroner.

Boten i forelegget er på 270 millioner kroner. I tillegg omfatter forelegget inndragning av utbytte med 25 millioner kroner. Yara har informert ØKOKRIM om at foretaket erkjenner at vilkårene for straffansvar er oppfylt, og forelegget er vedtatt.

ØKOKRIM vil med det første avgjøre tiltalespørsmålet for personer tilknyttet foretaket på tiden da lovbruddene fant sted.

Ved fastsettelsen av straffereaksjonen mot foretaket har ØKOKRIM lagt særlig vekt på følgende forhold:

Om de straffbare forholdene

- ØKOKRIM mener å kunne bevise at det er benyttet bestikklser i forbindelse med Yaras kontraktsforhandlinger i Libya, India og Russland. Det er en usedvanlig alvorlig korrupsjonssak. Det er brukt bestikklser overfor oljeministeren i Gaddafis regjering i Libya, og i India overfor en høytstående embetsmann. De allmennpreventive hensyn gjør seg ualminnelig sterkt gjeldende ved bestikklser av offentlige tjenestemenn.
- Bruk av bestikkelse er ikke et engangstilfelle, men er benyttet i tre ulike land og for kontrakter som løper over mange år. Realitetene i overføringene fra Yara er tilsørt og svært vanskelige å oppdage. Bestikkelsene er skjult blant annet ved bruk av falske bilag, fordekt ved overprising av varer, og ved bruk av selskaper i såkalte «skatteparadiser».
- I skjerpene retning er det lagt betydelig vekt på at, slik ØKOKRIM mener å kunne bevise at bestikkelsene er forankret hos personer i Yaras tidligere konsernledelse.

Om etterforskningen:

- Måten bestikkelsene er skjult på har gjort etterforskningen krevende. Det har vært nødvendig med utstrakt internasjonalt politisamarbeid for å fremskaffe nødvendig informasjon. ØKOKRIM har henvendt seg til 12 land for å få bistand. ØKOKRIM har fått betydelig hjelp fra særlig sveitsiske, franske og amerikanske myndigheter.

Om foretakets anti-korrupsjonsarbeid og kontakt med ØKOKRIM:

- ØKOKRIM mener at Yaras anti-korrupsjonsarbeid fram til 2008 var utilstrekkelig, blant annet i form av mangelfulle interne retningslinjer og sviktende fokus hos daværende ledelse. Foretaket burde den gang ha foretatt seg mer for å forebygge lovbruddene.
- Det er lagt vekt på at mistanke om korrupsjon var kjent for konsernledelsen allerede i 2008, mens foretaket varslet ØKOKRIM våren 2011. At Yara selv kontaktet ØKOKRIM er tillagt vekt i formildende retning ved utmåling av boten.
- Videre er det vektlagt i formildende retning at ØKOKRIM har hatt en god og konstruktiv kontakt med selskapet og Yaras granskere. Yara har samarbeidet om etterforskningen blant annet ved å fremskaffe dokumentasjon. Straffesaken er imidlertid primært opplyst gjennom ØKOKRIMs egen etterforskning og i samarbeid med utenlandsk politi.

Kontaktperson førstestatsadvokat Marianne Djupesland. Henvendelser rettes til kommunikasjonsrådgiver Mie Skarpaas, tlf 907 50 058.

Fire tidligere ledere tiltalt i Yara-saken

Sist oppdatert 17.01.2014

ØKOKRIM har tatt ut tiltale mot fire personer i Yara International ASAs tidligere toppledelse for grov korrupsjon. Forholdene gjelder bruk av bestikklser overfor en minister i Libya og en høytstående offentlig tjenestemann i India. Yara vedtok nylig en bot på 270 millioner kroner, samt aksepterte inndragning på 25 millioner kroner, i samme sak.

Tiltalen gjelder to tilfeller av grov korrupsjon. Til sammen dreier det seg om avtaler om bestikklser for mer enn åtte millioner USD. Fire personer er tiltalt for korrupsjonsforholdet i Libya, og tre av dem også for korrupsjonsforholdet i India. Disse personene var, da forholdene fant sted, i toppledelsen i Yara.

Kontaktperson førstestatsadvokat Marianne Djupesland. Henvendelser rettes til kommunikasjonsrådgiver Mie Skarpaas, tlf 907 50 058.